

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': הממסד הרפואי ויחסי חולה-רופא	1
פרק ב': עיסוק ברפואה	3
1. הגדרת המונח "עיסוק ברפואה"	3
2. מהות תפקידו וחובתו של הרופא	3
שער ב': רישוי	5
פרק א': רישוי רופאים - כללי	5
פרק ב': חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008	9
1. הדין	9
2. כללי	33
3. תכליתו הספציפית של חוק ההסדרה, אל מול תכליתו הכללית של החוק, הנגזרת מחוק יסוד: חופש העיסוק	34
פרק ג': תקנות הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות (נושאי בחינות), התש"ע-2009	37
פרק ד': פקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976	41
פרק ה': תקנות הרופאים (פרסומת אסורה), התשס"ט-2008	57
פרק ו': תקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג-1973	61
פרק ז': דוגמאות ותקדימים	75
1. קלינאות תקשורת - סירוב להענקת רישיון - תוקפו של תואר ראשון בקלינאות תקשורת שקיבלה העותרת בחוץ-לארץ לאור סעיף 58 לחוק ההסדרה - העתירה נדחתה	75
2. מתחם שיקול-הדעת של המנהל הכללי של משרד הבריאות	78
3. תוקפן של תעודות הכרה שניתנו טרם החוק - קלינאית תקשורת - דחיית עתירה	81
4. היעדר עיסוק ברפואה - אין בו כדי לשלול את ההשכלה הרפואית כנתון למתן רישיון - המערערת ביקשה להיבחן בבחינות הרישוי ברפואה כ-14 שנה לאחר שסיימה את לימודיה בחוץ-לארץ - הערעור התקבל	83
5. מרפא בעיסוק - בקשת רישוי	86
6. הכרה בלימודי רפואה באוניברסיטה הארמנית-רוסית	88
7. הרשעה בעבירת משמעת - קבלת רישיון או רישיון חלופי צר	90
8. אי-קבלת תואר מומחה	92
9. חובת ההנמקה על עררים שהוגשו על תוצאות הבחינה העיונית הממשלתית במקצועות הבריאות - העתירה התקבלה בחלקה	94

10.	העותרת לא החזיקה בתעודת הכרה במקצוע ולא עמדה בתנאי סעיף
58	לחוק ההסדרה - העתירה נדחתה
95	11. שלילת ציון המגן בחינה לסטאז
99	12. אוניברסיטת אל-קודס - איננה אוניברסיטה חו"ל
101	13. כשלון בבחינה - היעדר "עיסוק ברפואה"
103	14. פטור עקב תעודת מומחה
105	15. בחינה מועד ב'
107	16. פטור מעמידה בבחינות
108	שער ג': רפואת שיניים - רישוי ומשמעת
111	פרק א': כללי
111	פרק ב': תחומיה של רפואת השיניים
113	1. רפואת שיניים לילדים
113	2. אנדודונטיה
113	3. פריודונטיה
113	4. רפואת הפה
113	5. אורתודונטיה
114	6. כירורגיית פה ולסת
114	7. שיקום הפה
114	8. שיקום פנים ולסתות
114	9. שיכוך כאב
115	פרק ג': פקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), תשל"ט-1979
129	פרק ד': תקנות רופאי שיניים
129	1. תקנות רופאי השיניים (בחינת רישוי), התשנ"ב-1992
129	2. תקנות רופאי השיניים (הגדרת תחום עבודתם של טכנאי השיניים והסדרתה), התשמ"ו-1986
134	3. תקנות רופאי השיניים (מרפאות של תאגידים), התשנ"ג-1993
141	4. תקנות רופאי שיניים (סדרי דיון בוועדה רפואית), התשל"ז-1977
147	5. תקנות רופאי שיניים (סדרי דין בדיון משמעת), התשל"ז-1977
148	6. תקנות רופאי השיניים (תנאים למתן פטור מחובת בחינה), התשע"ו-2016
149	פרק ה': רישיון ניהול מרפאות שיניים באמצעות תאגידים לטכנאי שיניים
151	1. כללי
151	2. עתירה לקבלת רשיונות לניהול מרפאות שיניים באמצעות תאגידים - העתירה נדחתה ברובה
154	פרק ו': עבירות משמעת וענישה
161	1. דרישת ההגיונות מאדם המבקש להיות רופא
161	2. שימוש בכינוי ללא הרשאה
162	3. שימוש שלא כדין בתואר פרופסור - הערעור התקבל בחלקו
163	

4. שימוש בתואר פרופסור לרפואת שיניים שלא כדין - התביעה נדחתה.....	166
5. העותר עסק ברפואת שיניים ללא רישיון במשך תקופה ממושכת, והציג רישיון מזויף - העתירה נדחתה.....	166
6. נדחה ערעור מחמת התליית רישיון רופא שיניים - אין כל עילה להתערבות ערכאת ערעור.....	168
7. נדחתה בקשה לביטול הרשעה - הנאשם לא הצביע על נזק קונקרטי.....	169
8. נדחה ערער - אין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק-הדין, ממצאים אלה תומכים במסקנות המשפטיות.....	170
9. רופא זכאי לפיצויי פטורים משום שאולץ להתפטר מניהול אחת מהמרפאות שניהל.....	171
10. נדחתה עתירה - רישונו של המבקש, רופא במקצועו, יותלה לתקופה של חודש ימים.....	173
11. הרשעה בפליליים - נדחתה בקשה לרשות לערער ב"גלגול שליש".....	174
12. חמישה חודשי עבודות שירות לטכנאי שיניים שביצע טיפולי שיניים ל-21 מטופלים מבלי שיש רישיון לעסוק ברפואת שיניים.....	176
פרק ז': ארנונה למרפאות שיניים	179
פרק ח': תמציות הלכה לשנים 2025-2023	181
1. התליית רישיון רופא השיניים - מקובל שבדין המשמעתי - נוכח תכליותיו, במובחן מההליך הפלילי - נסיבות אישיות של העומד לדין נסוגות מפני כובד משקלו וחשיבותו של האינטרס הציבורי - ממילא לא נמצא שהונחה בפני הוועדה והמחליט תשתית המלמדת על כך שנסיבותיו האישיות של המערער כה חריגות, באופן המצדיק מתן משקל יתר על חשבון האינטרס הציבורי.....	181
2. בפסיקת בתי-המשפט, המקרים המובהקים שהובילו לדיון ביסוד של "אדם הגון" למבקש רישיון לעסוק ברפואה נסובו סביב הרשעה בפלילים.....	181
3. התובע לא הוכיח שכגן ביצע פעולה כלשהיא בפיו ובשינוי. לרשימה הארוכה של שיחות טלפוניות של התובע עם כגן, או עם נתבעים אחרים, אין כל משמעות לעניין הוכחת התרשלות של מי מהם.....	182

4. תביעה בגין רשלנות רפואית של רופא שיניים - דחיית בקשה לפסילת חוות-דעת מומחה - במקרה זה טען המבקש לפגם בהתנהלות המומחה, אשר לא ראה את מלוא החומר הרפואי בטרם שכתב את שתי חוות-הדעת, כך שהתנהלותו מלמדת על משוא פנים. לטענת המבקש, גם עצם הבקשה לפסילת המומחה תהפוך אותו ללעומתי כלפיו והוא לא יוכל להפעיל שיקול-דעת אובייקטיבי. אלא שבית-משפט קמא התייחס לכל הפגמים עליהם הצביע המבקש ונימק מדוע אינם עולים כדי פסילת חוות-הדעת, כך בנושא הטעות הטכנית של מזכירת המומחה, וכך גם בהתרשמות מעבודת המומחה. בית-משפט קמא קיבל את הסבריו של המומחה לתקלה ואת התיקון שנערך בחוות-הדעת המשלימה, שבה התייחס המומחה למסמכים החסרים, בחן אותם וחיווה דעתו לגביהם.....182	
5. הקובלנה אומנם מתייחסת רק לעניין התעלמות המערער מפניות בעניין בירור התובענה, ומתייחסת לאי-שמירת רשומות רפואיות על-ידי המערער והימנעות מהעברת רשומה רפואית למטופלת, והיא איננה מתייחסת לגופן של התלונות שהוגשו נגדו, שחלקן עוסקות בליבת עיסוקו כרופא שיניים, משכך בבירור התלונות לא הוטל ספק בחומרתן של התלונות, אלא נקבע בקובלנה כי מעשיו של המערער מנעו כל אפשרות לבדוק את אמיתות התלונות נגדו, ומדובר בהתנהלות המחייבת נקיטת הליכים נגד המערער. המערער למעשה סיכל כל אפשרות לבקר את עבודתו המקצועית כרופא שיניים על-ידי הגורמים שנועדו לכך בחוק, וזאת אף שלא הצביע על כל נסיבה המצדיקה התנהלותו ואי-היענותו הגורפת לכל הפניות שבוצעו אליו לבירור התלונות.....183	
6. לא ניתן להתעלם מן העובדה שהמנוחה התלוננה על אי-נוחות בגרון בסוף שנת 2014 ואת העובדה שנרשמו למנוחה שני מרשמים למשחת אורקורט בחודשים ינואר ופברואר 2015, משחה שנועדה לטפל בפצעים דלקתיים וכיבים בחלל הפה. הרישומים הרפואיים משני ביקורים אלו (דצמבר וינואר) אינם עומדים בדרישות הדין, מאחר שהתיעוד בהם חסר פרטים מהותיים, כאשר אין בהם פירוט של סיבת הפניה ותלונות המנוחה, אין תיעוד לכך שהמנוחה נבדקה, והנפקת המרשם למשחת אורקורט נעשתה ללא הסבר מתועד. משכך ומשאין בסיס לקביעה כי המנוחה נבדקה בשני מועדים אלו ו/או באחד מהם, וכאשר קיימת אמירה מפורשת של פרופ' ברנר המומחה לאונקולוגיה מטעם המערערים כי כאב מהווה אינדיקציה ראשונית לקיומו של נגע, סבורים אנו כי אף בכך די להוכיח קיומו של קשר סיבתי רפואי.....184	
שער ד': אחריות מקצועית של רופא השיניים - עילות תביעה שונות.....185	
פרק א': מבוא.....185	
פרק ב': רשלנות רפואית.....187	
1. עוולת הרשלנות - עקרונות כלליים.....187	

188	2. העוולה - גווניה ומרכיביה - מושגי-יסוד
188	2.1 כללי
190	2.2 יעילות תחילה
191	2.3 חובת זהירות כללית
192	2.4 שיקולי מדיניות
194	2.5 צפיות
194	2.6 הבחנה בין סוגי הצפיות
195	2.7 הגישה המסורתית והאלטרנטיבה
197	פרק ג': חובת הזהירות - תנאי ראשון
197	1. כללי
198	2. חובת זהירות מושגית
198	3. חובת זהירות קונקרטית
201	פרק ד': הפרת חובת הזהירות - תנאי שני
201	1. כללי
201	2. היפר חובה חקוקה
202	3. דרישת הצפיות
203	פרק ה': קיומו של קשר סיבתי - תנאי שלישי
203	1. כללי
203	2. קשר סיבתי-עובדתי
204	3. קשר סיבתי-משפטי
204	3.1 כללי
204	3.2 מבחן הצפיות
204	3.3 מבחן הסיכון
204	3.4 מבחן השכל הישר
205	4. סיבתיות עמומה
206	5. עיקרון ה"גולגולת הדקה"
207	6. גורם זר מתערב
209	פרק ו': הוכחת הנזק - תנאי רביעי
211	פרק ז': רשלנות רפואית - עקרונות כלליים
211	1. מבוא
211	2. חובת זהירות מושגית
212	3. חובת זהירות קונקרטית
213	4. "רופא סביר"
217	5. "מעמדו" של המזיק
218	6. הנוהג המקובל או הפרקטיקה המקובלת
219	7. ההכרעה בין מספר גישות/אסכולות
223	8. קיומו של קשר סיבתי, עובדתי ומשפטי
225	פרק ח': נזק ראיתי
225	1. מבוא

225.....	2. דוקטרינת הנזק הראייתי
233.....	פרק ט': רשלנות רפואית - נטל ההוכחה - נזק ראייתי
233.....	1. מבוא
234.....	2. היעלמותם, שיבושם, ותיעוד חסר של מסמכים רפואיים ותיעוד רפואי לקוי
242.....	3. אי-ביצוע בדיקה
245.....	4. ניתוח שלא היה בו כל צורך
246.....	5. נזק ראייתי שגרמו התובעים לנתבעים
247.....	6. דלות הרישומים בעת ניתוח
248.....	7. היעדר חתימת רופא על טופס הסכמה
249.....	8. נזק ראייתי - דחיית הטענה
255.....	פרק י': אשם תורם
255.....	1. מהו אשם תורם
259.....	2. המדד לאשם התורם
260.....	3. קיומו של האשם התורם
260.....	3.1 התנאי לבדיקת אשם תורם
260.....	3.2 המבחנים לבדיקת אשם תורם
262.....	3.2.1 מבחן האדם הסביר - האם אדם סביר היה נזהר יותר באותו עניין
262.....	3.2.2 מבחן מידת האשמה
264.....	4. רשלנות רפואית
267.....	פרק י"א: הקטנת הנזק
275.....	שער ה': עוולת התקיפה
275.....	פרק א': מבוא
279.....	פרק ב': ההגנה - סעיף 24 לפקודת הנזיקין
281.....	פרק ג': ניסוחו של כתב התביעה בעוולת התקיפה ונטל ההוכחה
283.....	פרק ד': הסכמה מדעת לטיפול רפואי - סעיף 13 לחוק זכויות החולה
289.....	שער ו': הפרת חובה חקוקה
289.....	פרק א': מבוא
291.....	פרק ב': חובת הפירוט
293.....	פרק ג': הסכמה מדעת לטיפול רפואי - סעיפים 13 עד 16 לחוק זכויות החולה
299.....	פרק ד': טענת זיוף
301.....	פרק ה': חובת ניהול רשומה רפואית - סעיף 17 לחוק זכויות החולה
303.....	פרק ו': סודיות רפואית - סעיף 19 לחוק זכויות החולה
305.....	שער ז': רופא השיניים, המטופל וחוק זכויות החולה
305.....	פרק א': מטרת החוק - סעיף 1 לחוק
305.....	1. מבוא

2. מטרת החוק - סעיף 1 לחוק.....	306
פרק ב': הגדרות - סעיף 2 לחוק.....	307
פרק ג': הזכות לטיפול רפואי - סעיף 3 לחוק.....	311
פרק ד': איסור הפליה - סעיף 4 לחוק.....	315
פרק ה': טיפול רפואי נאות - סעיף 5 לחוק.....	319
פרק ו': מידע בדבר זהות המטפל - סעיף 6 לחוק.....	321
פרק ז': דעה נוספת - סעיף 7 לחוק.....	323
פרק ח': הבטחת המשך טיפול נאות - סעיף 8 לחוק.....	325
פרק ט': קבלת מבקרים - סעיף 9 לחוק.....	327
פרק י': שמירה על כבודו ופרטיותו של המטופל - סעיף 10 לחוק.....	329
פרק י"א: טיפול רפואי במצב חירום רפואי או סכנה חמורה - סעיף 11 לחוק.....	331
פרק י"ב: בדיקה רפואית בחדר מיון - סעיף 12 לחוק.....	333
פרק י"ג: הסכמה מדעת לטיפול רפואי ואופן מתן הסכמה מדעת - סעיפים 13 ו-14 לחוק.....	335
1. מבוא.....	335
2. הסכמה מדעת בראי עוולת התקיפה.....	337
3. הסכמה מדעת בראי עוולת הרשלנות.....	341
4. הסכמה מדעת בראי דיני החוזים.....	343
5. הסכמה מדעת בראי הפרת חובה חקוקה.....	343
6. הסכמה מדעת במסגרת קודים אתיים.....	344
7. השיקולים בעד הרחבת חובת הגילוי.....	344
8. השיקולים נגד הרחבת חובת הגילוי.....	345
9. היקפה של חובת הגילוי.....	347
10. מהו המבחן הראוי להיקף חובת הגילוי?.....	356
11. מהו המבחן המוצע?.....	360
12. הסכמה מדעת - חובת הגילוי - באספקלריית ע"א 1303/09 מרגלית קדוש נ' בית-החולים ביקור חולים ואח' - פסק-דינו של כב' השופט י' עמית.....	362
12.1 מיפוי העילה של הסכמה מדעת במסגרת עילות תביעה בגין רשלנות רפואית.....	362
12.2 הסכמה מדעת - כללי.....	363
12.3 הסכמה מדעת במסגרת עוולת התקיפה.....	364
12.4 הסכמה מדעת במסגרת עוולת הרשלנות.....	365
12.5 הסכמה מדעת במסגרת דיני החוזים.....	366
12.6 הסכמה מדעת בחוק זכויות החולה והפרת חובה חקוקה.....	367
12.7 הסכמה מדעת במסגרת קודים אתיים.....	369
12.8 היחס בין העילות השונות המהוות אכסניה לדוקטרינת ההסכמה מדעת.....	370

12.9	שיקולים בעד ונגד הרחבת חובת הגילוי לצורך הסכמה
372	מדעת.....
12.10	היקף חובת הגילוי והמבחנים לקביעתו.....
375	היקפה של חובת הגילוי - מגמות בפסיקה.....
377	הראוי להיקף חובת הגילוי.....
387	המבחן המוצע.....
390	12.14 כללי עזר ושיקולים נוספים.....
392	12.15 מבחני הקשר הסיבתי - סיבתיות ההחלטה.....
394	13 סיבתיות ההחלטה - מבחני הקשר הסיבתי.....
396	פרק י"ד: טיפול רפואי ללא הסכמה - סעיף 15 לחוק.....
399	פרק ט"ו: מינוי בא-כוח למטופל - סעיף 16 לחוק.....
403	פרק ט"ז: חובת ניהול רשומה רפואית - סעיף 17 לחוק.....
405	פרק י"ז: זכות המטופל למידע רפואי - סעיף 18 לחוק.....
409	פרק י"ח: שמירת סודיות רפואית - סעיף 19 לחוק.....
411	פרק י"ט: מסירת מידע רפואי לאחר - סעיף 20 לחוק.....
413	פרק כ': ועדת בדיקה וועדת בקרה ואיכות - סעיפים 21 ו-22 לחוק.....
417	פרק כ"א: השגה - סעיף 23 לחוק.....
421	פרק כ"ב: ועדות אתיקה - סעיף 24 לחוק.....
423	פרק כ"ג: אחראי לזכויות המטופל - סעיף 25 לחוק.....
425	פרק כ"ד: אחריות מנהל מוסד רפואי - סעיף 26 לחוק.....
427	פרק כ"ה: הוראות לגבי כוחות הביטחון - סעיף 27 לחוק.....
429	פרק כ"ו: עונשין ועוולה אזרחית - סעיפים 28 ו-28א לחוק.....
431	פרק כ"ז: שמירת דינים - סעיף 29 לחוק.....
433	פרק כ"ח: תחולה על המדינה - סעיף 30 לחוק.....
435	פרק כ"ט: שינוי התוספת - סעיף 31 לחוק.....
437	פרק ל': ביצוע ותקנות - סעיף 32 לחוק.....
439	פרק ל"א: תקנות זכויות החולה (דרכי מינוי, תקופת כהונה, וסדרי עבודה של ועדות אתיקה), התשנ"ז-1996.....
441	שער ח': דוגמאות ותקדימים - רשלנות רפואית והפרת הוראות חוק
445	זכויות החולה.....
1.	הנתבע ישלם לתובעת פיצויים בסך 24,161 ש"ח - הפגיעה באוטונומיה של התובעת היתה ברף הנמוך.....
445	2. לא אירע "מקרה ביטוח", שעה שלא התקבלה הודעה בתוך תקופת הביטוח ומשכך, פוליסת הביטוח אינה חלה.....
447	3. התקבלה תביעה באופן חלקי - נגרמה לתובעת עגמת נפש בגין התנהלות זו של הנתבעת - התנהלות שאף הביאה לבזבוז זמן ולטרטור, המזכים אותה בפיצוי.....
448	4. נדחתה תביעה - המערער אינו יכול להוכיח עניין שברפואה.....
449	

5. הנתבע לא צירף כל חוות-דעת או כל אסמכתא לטענותיו. לא די בטענות בעל-פה.....	451
6. התביעה הועברה לדיון בבית-המשפט השלום בחיפה - ניהול תביעה בגין רשלנות רפואית בטיפול, אינה מתאימה לדיון במסגרת בית-המשפט לתביעות קטנות.....	452
7. התביעה התקבלה - נתגלתה רמה מקצועית שאינה עומדת בנורמות הרפואיות הסבירות והמקובלות.....	452
8. התביעה נמחקה - כתב התביעה נעדר את המסכת העובדתית הדרושה כדי לנסח עילת תביעה שלמה.....	454
9. ניתנה לנתבע רשות להגן מפני התביעה למרות כי לכאורה אין לנתבע הגנה.....	454
10. הנתבעים התרשלו בטיפול השיניים שנתנו לתובעת, והם אחראים לנזקים שנגרמו לתובעת בשל הטיפול הרשלני.....	455
11. טיפול שיניים רשלני - בית-משפט השלום חייב את הרופא לפצות את המטופל בשל נזקיו בסך של 142,350 ש"ח לאחר ניכוי 35% אשם תורם.....	457
12. הנתבע התרשל בחלק מהטיפול אשר העניק לתובע, וכפועל יוצא ממסקנה זו זכאי התובע לפיצוי בגין הטיפול הכושל אשר בוצע לו.....	459
13. התביעה התיישנה כלפי הנתבעים כולם.....	460
14. הנתבע התרשל בחלק מהטיפול אשר העניק לתובע, וכפועל יוצא ממסקנה זו זכאי התובע לפיצוי.....	461
15. רופאי שיניים ישלמו למטופלת פיצויים בסך 132,000 ש"ח - טופלה שלא בהתאם לפרקטיקה הרפואית המקובלת.....	462
16. המומחה יידרש גם להתייחס לסוגיה הרפואית של נפקות אובדן הצילום.....	464
17. שאלת אופן ביצוע החישוב המדויק אינה מצדיקה מתן רשות ערעור.....	465
18. אומצו מסקנותיו של מומחה מטעם בית-משפט בנוגע להיקף הטיפולים הנדרשים בעקבות איכותו הירודה של הטיפול אשר ניתן לתובעת.....	466
19. נדחתה בקשת רשות ערעור - החלטת בית-המשפט מצויה בתחום שיקול-דעתה של הערכאה הדיונית, שהעדיף שיקול אחד על-פני השני.....	468
20. התובע הרים את הנטל להוכיח כי בינו לבין הנתבע נעשה הסכם לסיום שותפותו של התובע.....	468
21. רצה בעל דין להוכיח עניין שברפואה לביסוס טענה מטענותיו, יצרף לכתב טענותיו תעודת רופא או חוות-דעת של מומחה.....	469
22. לא הוכח כי התרשל בטיפול הרפואי אשר הוענק לנתבע.....	471
23. עלה בידי התובעת להוכיח כי הנתבע פעל ברשלנות.....	472

24.	אין מקום להתערב במסקנת ערכאות קמא, שפטרו את אליהו מלשפות את המבקש בגין עלות הטיפול שנדרש להחזיר לתובעת	474.....
25.	לאור הפערים בין חוות-הדעת של הצדדים, ולאחר שניסיון הצדדים לסיים התיק בפשרה לא צלח - מונה מומחה מטעם בית-משפט	475.....
26.	הנתבע ביצע בתובע עקירה באופן רשלני, התרשל בטיפול שנתן לו, ומשהתגלה הנזק ניסה להסתיר את מעשיו	476.....
27.	פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה - 10,000 ש"ח	477.....
28.	פיצוי על-סך 50,708 ש"ח כתוצאה מרשלנות רפואית בטיפול שנינים	478.....
29.	מדובר בתביעת סרק, קנטרנית, נעדרת עילה ומופרזת בסכומה	480....
30.	נדחתה בקשה למתן רשות ערעור - המבקש לא המציא חוות-דעת רפואית מתאימה על-מנת להוכיח טענותיו שברפואה	481.....
31.	מצב הדברים אינו מצדיק אי מינוי מומחה	481.....
32.	בקשת העותרת 2 תוחזר לדיון והכרעה של המשיבים	483.....
33.	התביעה נדחתה - התובע לא הוכיח את טענותיו	484.....
34.	פיצוי בגין עוגמת נפש - 1,000 ש"ח	485.....
35.	נדחתה בקשה לביטול מינוי מומחה מטעם בית-משפט - המינוי נעשה על יסוד הסדר אליו הגיעו הצדדים ואשר עדיין עומד על-כנו	486.....
36.	התביעה נדחתה - אין כל חוות-דעת מקצועית כדי לתמוך ברשלנות הנטענת מצד הנתבעת	487.....
37.	בית-משפט התערב בפסיקת הפיצוי בראשי הנזק הבאים: הוצאות בלתי-צפויות, היעדר הסכמה מדעת, הטיפול המיטבי, הקשר הסיבתי בין הנזק למחלת החניכיים, שכר הטרחה	488.....
38.	נדחתה תביעתה הנזיקית של התובעת - כלל לא הונחה תשתית ראייתית שתראה כי יש לזכות את התובעת בסעד החריג של פסיקת פיצוי עונשי	490.....
39.	לאור טיב חלק מהמחלוקות בין המומחים, יש מקום למינוי מומחה מטעם בית-המשפט	491.....
40.	נדחתה התביעה נגד הנתבע מחמת אי הרמת הנטל - התקבלה התביעה נגד נתבעת 2 תשלם לתובעת סך 40,000 ש"ח	492.....
41.	התביעה נדחתה - התובעת סבלה מכאבים ובעיות בחניכיים אחרי הטיפול של הנתבע, אך אין די בכך לקבוע שהוא התרשל בטיפול	493.....
42.	נפסקו לזכות המערערת פיצויי קיום ולא פיצויי הסתמכות	494.....
43.	רופא שנינים יפצה מטופלת במאות אלפי שקלים עקב רשלנות בביצוע טיפולי שיקום בלסת התחתונה	495.....
44.	נדחתה תביעה לפסילת חוות-דעת - הטענות לפיהן בין המומחים קיימת מערכת יחסים הדוקה שגויות מיסודן במישור העובדתי	497.....
45.	תיקון כתב התביעה עשוי להביא לבירור של השאלות אשר באמת שנויות במחלוקת בין הצדדים	499.....

46. הנתבע התרשל בביצוע הטיפול הרפואי ובמעקב אחר פיה של התובעת	
- פיצוי בסך 255,000 ש"ח	501.....
47. טיפול שיניים רשלני	502.....
48. שירותי בריאות כללית - טיפול שיניים רשלני - התביעה התקבלה -	
בית-המשפט פסק לתובעת סך של 1,908,340 ש"ח	502.....
49. תביעה בגין נזקי גוף שנגרמו לו, לטענתו, בעקבות טיפולי שיניים אשר	
נערכו אצל הנתבע, רופא שיניים מורשה - התובע טען כי הטיפולים, אשר	
ניתנו לסירוגין במשך אותה תקופה ארוכה, כל פעם באזור אחר בפיו,	
התגלו כליקויים ורשלניים, וגרמו לו נזקים גדולים ובלתי-הפיכים, זאת	
ללא קיומה של כל תכנית טיפולית וללא כל הסבר	504.....
50. הנתבע מס' 1 הרכיב לתובעת תותבת בלסת התחתונה, שכלל הנראה	
היתה חסרת שיניים לחלוטין, בתחילת הטיפול במרפאה. התותבת נדרשה	
על-פי הנטען לתיקונים רבים, והשיקום הזמני שביצע הנתבע מס' 1 היה	
לקוי בהיעדר התאמה	506.....
51. בסיום הטיפול הנתבע (המנוח) הבהיר כי תחושת העיוות בפנים תחלוף	
תוך מספר שעות ונתן לו מרשם לאנטיביוטיקה. לאחר ששב התובע לביתו	
שם לב שפניו מעוותות, השפה התחתונה מצד ימין שמוטה והעין הימנית	
לא נסגרת	509.....
52. תביעה לרשלנות רפואית, שתמצייתה טענות לרשלנות בטיפול הרפואי,	
היעדר הסכמה מדעת ופגיעה באוטונומיה במסגרת טיפול שיניים שביצע	
הנתבע בתובעת	511.....
53. התובע טופל על-ידי הנתבע - רופא שיניים במקצועו - במהלך שנת	
2016, מחודש פברואר ועד לחודש דצמבר. מצבו הדנטלי של התובע היה	
בכי רע, ונדרש לו טיפול שכלל עקירות ושתיים בלסת העליונה ובלסת	
התחתונה, ושיקום על גבי השתלים. הנתבע ביצע עקירות ושתיים בשתי	
הלסתות וטיפול משקם (כתרים) בלסת העליונה	513.....
54. האם מותר לרופא להפסיק את המשך הטיפול עקב חוב כספי של	
המטופל?	515.....
55. בין אם במועד הרלבנטי לתביעה, מרפאת השיניים של התובעים	
בנהריה הוגדרה "מרפאה ייחודית" ובין אם "רופא הסכם", ברי כי בעת	
שהוצעה לכ"א מהנתבעים תכנית טיפולים אישית במרפאת התובעים	
בנהריה, הם היו מבוטחים בביטוח שיניים בר-תוקף, והם הביעו את	
הסכמתם המפורשת לביצוע תכנית הטיפולים האישית שהוצעה להם	
במרפאה בהתאם לתנאי הפוליסה	522.....
56. בית-המשפט סבר כי טענות התובעת בדיון יסודן. תשובתו של הנתבע,	
כי תכנית הטיפול היא תכנית בעל-פה הינה עדות לאי-רישום תקין של	
רשומה רפואית. משכך, יש להעביר את נטל השכנוע אל פתחו של	
הנתבע	522.....

57.	בפני בית-המשפט לא הונחו ראיות ממשיות שמתוכן ניתן להסיק כי חירור הכתר בוצע על-ידי ד"ר א"ק באופן הסוטה מן האופן שבו היה מבצע זאת כל רופא סביר אחר. אין חולק כי סמוך לאחר ביצוע הטיפול, לא נחזה בכתר כל סדק או שבר שהוא.....	522
58.	גיליון הטיפולים של התובע מלמד כי התובע הגיע לקבלת טיפול מספר פעמים במהלך חודש פברואר לאחר קבלת התותבת הזמנית ומאז חודש ספטמבר 2020 הגיע מספר פעמים בכל חודש לטיפולים שונים עד לקבלת התותבת בחודש פברואר ועל-כן אין לקבל את הטענה כי הוא נתקל ביחס מזלזל ולא שירותי.....	523
59.	בית-המשפט לא התרשם כי הנתבע התרשל בתפקידו וגם לו היה טועה בהפעלת שיקול-דעת הרי שלא כל טענות משמעותה רשלנות.....	523
60.	עיון בחוות-דעת מומחה בית-המשפט מלמד, כי היא כוללת גם עלויות עתידיות של החלפת מבנים וכתרים פעם אחת בחיים - בית-המשפט לא סבר שיש לפסוק לתובעת פיצוי בגין עלות טיפול זה.....	523
61.	בטרם תחילת הטיפול, הנתבע הפנה את התובעת לצילום C.T. לשתי הלסתות. הצילום בוצע ביום 19.05.15 ולאחר שנמסר לנתבע, ציין הוא בפני התובעת, שיש לעקור את השיניים ולבצע שתלים בשתי הלסתות, כשהטיפול יימשך כשנתיים וחצי ועלותו 25,000 ש"ח. סכום זה שולם לנתבע במשך תקופת הטיפול, בעוד שהתובעת, לשיטתה, לא קיבלה תמורה ראויה. אף נהפוך הוא. הטיפול לא היה סביר וגרם לה נזקים מיותרים.....	524
62.	עיון במסמכים שצורפו לכתב התביעה מעלה כי הטיפול בבנו של התובע הסתיים עוד בפברואר 2018 והקיבוע התחתון הוסר לבקשתו של התובע ביולי 2020, ורק בחודש דצמבר 2020 נבחנו שיני המטופל על-ידי המומחה הנוסף. אין לפני כל ראיה ממנה ניתן ללמוד כי הטיפול שניתן לבנו של התובע היה לא תקין או רשלני וכי לא בוצע בהתאם למקובל.....	525
63.	בדיון נטען על-ידי עדי הנתבע כי בדף ההסבר לניתוח לא מצויין כי על המטופל להיות בצום מלא וכי הדבר נאמר בשיחה בעל-פה ובכך, הפר הנתבע את חובת הזהירות המוטלת עליו כלפי התובע.....	525
64.	מומחה בית-המשפט קבע וקביעתו לא נסתרה כי הנתבע ביצע מחדלים רבים בתיעוד הטיפול בתובעת. לנוכח קביעתו ולאור ההלכה הפסוקה, אין ספק כי היעדר תיעוד רפואי מספק, יש בו להעביר אל כתפי הנתבע להוכיח את אותה אינפורמציה שאין אפשרות ללמוד עליה מהחסר ברישום. למותר לציין כי לנוכח קביעות מומחה בית-המשפט, הרי שממילא לא עמד הנתבע בנטל שהועבר אליו.....	526
65.	טיפול שיניים עקב כאבים מהם סבל באותה תקופה בצד השמאלי של הלסת התחתונה - טענת התיישנות - התביעה נדחתה.....	526

66.	אין מחלוקת שלנתבע אין ולא היה רישיון לעסוק ברפואה בישראל. ואולם בעובדה זו לבדה אין די, שכן היעדר רישיון לעסוק ברפואה אינו מוליד בהכרח עילת רשלנות או עילה של הפרת חובה חקוקה	529.....
67.	עיון בטופס ההסכמה שהוגש מלמד כי התובע הוחתם ביום 05.09.12 על טופס הסכמה לביצוע טיפול תוך שימוש במשתלים דנטליים שכלל עקירה של שן 11 והשתלה מיידית. מכאן, שבטופס ההסכמה אוזכרו שני שלבי הטיפול שבוצעו לתובע במהלך טיפול אחד. כמו-כן, הצהיר התובע בטופס כי הוסברו לו על דרכי הטיפול החלופיות האפשריות ואלה נשקלו על ידו טרם הבחירה בטיפול המצויין בטופס. חתימתו של התובע מתנוססת על גבי הטופס במקום המיועד לה ויש בה כשלעצמה משום חזקה לכך שנמסר ההסבר	529.....
68.	בקשת התובעת למתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית - לא מצאתי שמקרה זה הוא אחר מאותם מקרים חריגים. לא מדובר בתחום מיוחד בו קיים קושי לאתר מומחה; וכפועל יוצא, לא מדובר בעלות מיוחדת נוכח נדירות התחום. נהפוך הוא. מדובר בתחום רפואת שיניים/כירורגית פה ולסת הכולל מומחים רבים, הנוהגים תדיר לערוך חוות-דעת גם מטעם תובעים. התובעת אף לא טוענת אחרת - הבקשה נדחתה	530.....
69.	על מבקש גילוי מסמך זה או אחר לעמוד במבחן דו-שלבי: בשלב הראשון עליו להוכיח לכתחילה כי המסמך המבוקש "עשוי להיות רלבנטי" לבירור התביעה, ואם צלח שלב זה, תעמוד לפתחו של בית-המשפט שאלת בירור החיסיון הנדרש. בית-המשפט יכריע בסוגיה, על-ידי מציאת האיזון בין הערך המצופה מגילוי המסמך ותרומו לחקר האמת ויקבע האם ערך זה גובר על החשיבות בחסיונו	530.....
70.	העובדה שהתובע פנה לרופא אחר, וקיבל טיפול בשן, שלא ברורה מהותו והיקפו, ואם הוא אכן קשור לטיפול שהנתבע עצמו ביצע, אין בה כדי להוכיח כי נפל פגם כלשהוא בעבודת הנתבע	530.....
71.	מקובלת על בית-המשפט גרסת התובע כי נגרמה לו עוגמת נפש בעקבות המעבר בין הרופאים, התקופה שבה נאלץ להתמודד ללא שיניים, ונדרש להמתין זמן רב עד אשר הנתבעת פעלה לקדם את ענייניו אצל רופא אחר. כן מקובלת על בית-המשפט גרסת התובע כי חש אי-נוחות מן התותבת שסופקה לו ונאלץ לא להשתמש בה, וזאת מבלי לגרוע מטענות הנתבעת כי התובע הוזמן למרפאה לריפוד והתאמת התותבת, ולא הגיע	531.....
72.	חובת התייעוד הרפואי בכלל ותייעוד בתחום רפואת השיניים בפרט היא נורמה המעוגנת היטב, בהרמוניה חקיקתית, בחוק זכויות החולה, בפקודת בריאות העם, בפקודת רופאי השיניים ובהנחיות משרד הבריאות המפורטת, וממשיכה לתת את ביטויה בפסיקה	531.....
73.	הטיפול שקיבלה מנתבע 1 היה טיפול רשלני שתוצאותיו התבטאו בנוזקי גוף ודלקות כרוניות	531.....

74. בית-משפט חזר והדגיש לא פעם את חשיבות מינויו של מומחה מטעם בית-המשפט. המומחה הוא ידו הארוכה של בית-המשפט. ישנה חשיבות רבה לעדות מומחה ממונה ניטראלי, ככלי מתווך בין עולם הרפואה לאולם בית-המשפט ומאפשר לבית-המשפט לקבל חוות-דעת ברורה מטעמו שלו בנושאים הטעונים מומחיות, בבחינת "אל נא תעזב אותנו... והיית לנו לעיניים" (במדבר, י, לא)..... 532	75. הנתבעים נהגו שלא כמצופה מרופא סביר בכל הנוגע לתכנון טיפול השיקום בתובעת ומידת התמיכה של השתלים בשים-לב למחלת החניכיים הקודמת שלה; ומשקבעו גם כי לא פעלו כמצופה מרופאים סבירים בכך שלא דאגו לטפל במחלת החניכיים ובהיגיינת הפה לפני התחלת הטיפול באופן שהגביר הסיכוי לכישלונו - אני סבורה כי עלה בידי התובעת להוכיח שהנתבעים התרשלו כלפיה באופן תכנון הטיפול השיקומי ובאופן ביצועו..... 532
76. בגין רשלנותו של הנתבע, נגרם לתובעת סבל רב במהלך הטיפול, כפי שאף עלה מעדות הנתבע ומעדותה של אירה, בעיקר עקב התמשכות הטיפול, נפילות חוזרות ונשנות של הכתרים והצורך בהחלפתם שבע פעמים, מה שוודאי הסב לה מבוכה וחוסר אונים..... 532	77. תביעה לנזקי גוף בעילה של רשלנות רפואית, עקב מתן טיפולי שיניים רשלניים, שגרמו לפגיעה עצבית..... 533
78. תביעת נזקי גוף שהוגשה על ידי התובע בעילה של רשלנות רפואית נטענת בגין טיפולי שיניים שניתנו לתובע על-ידי נתבע 1 במרפאת אוקסל בשנים 2012-2015 - התביעה נדחתה מחמת התיישנות..... 533	